

великі платники податків повинні сплачувати основну частку податків відповідно до частки створеної вартості. Держава, вилучаючи частку доходів за допомогою податків, повинна забезпечити принцип рівності та справедливості оподаткування, створюючи однакові правила гри для усіх учасників ринку. Фіскальна держава повинна отримати максимальний ефект від поєднання податків і позик як фіскальних інструментів та інструментів забезпечення соціально-економічного розвитку країни, мінімізувавши їх можливий негативний вплив на економічні та суспільні процеси. Позикові фінанси мають унікальну властивість збільшувати сьогодні можливості держави по задоволенню потреб, забезпеченню стимулювання економічного зростання, розподіливши податковий тягар у часі. Використання податків і позик залежить від пріоритетів та цілей соціально – економічної політики. Якщо уряд намагається задовольнити короткострокові цілі щодо збільшення надходжень до бюджету за допомогою позик, знижуючи податковий тягар, однак не здійснюючи при цьому структурних реформ та «проїдаючи» залучені кошти, це призведе до негативних наслідків: зростання державного боргу та необхідності підвищення податків для покриття витрат. Недалекоглядна державна політика щодо нарощування боргів дозволяє не здійснювати реального реформування податкової системи, вирішуючи поточні проблеми за рахунок позик, тобто за рахунок майбутніх доходів податкоплатників. На жаль, Україна вже декілька разів перебувала у такій ситуації. Проведена реструктуризація зовнішнього державного боргу у 2015 році дозволила вирішити поточні проблеми з обслуговуванням боргу та зниженням величини боргу. Однак у довгостроковій перспективі борговий тягар фактично посилюється: уряду необхідно буде витрачати кошти від майбутніх податкових надходжень для виплати боргу, зменшуючи фінансування суспільних благ та послуг, та використовувати методи подовження виплати боргу.

Отже, вітчизняна фіскальна політика перебуває на етапі становлення. Необхідно розробити економічну доктрину, яка визначатиме і фіскальну політику, основу якої повинні складати наукові теорії, що найбільше відповідають суспільно-економічним та політичним умовам. Якщо податки як інструмент фіску перебувають в центрі уваги науковців та практиків, відбуваються процеси розбудови та вдосконалення податкової системи, то потенціал позикового методу фінансування державних потреб практично не використовується, хоча значна кількість наукових досліджень присвячена даній проблемі. Слід забезпечити повноцінне функціонування ринку державних запозичень, використовувати позики як ефективний інструмент прискорення економічного росту та регулювання соціально – економічного процесів в країні. Одним із завдань фінансової науки має бути розробка положень про те, як повинні поєднуватися податковий та позиковий методи фінансування потреб фіскальної держави.

Література:

1. The Rise of the Fiscal State in Europe, c. 1200-1815 / ed. By R. Bonney. - New York: Oxford University Press, 1999. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.oxfordscholarship.com/view/10.1093/acprof:oso/9780198204022.001.0001/acprof-9780198204022>

2. Динаміка податкового навантаження в Україні в контексті реалізації податкової реформи / за ред. Т. І. Єфименко, А. М. Соколовської. – К. : ДННУ “Академія фінансового управління”, 2013. – 774 с.

Білько Д.А.

*«Фінанси, банківська справа та страхування», 6 курс
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник – к.е.н., докторант, доцент кафедри фінансів Степура М.М.*

ЕКОНОМІКА В УМОВАХ ОБМЕЖЕНОСТІ ЕНЕРГЕТИЧНИХ РЕСУРСІВ

У сучасному світі вкрай гостро стоїть питання забезпеченості енергетичною сировиною, вичерпності енергетичних запасів, їх здорожчання, а також непередбачуваність розвитку світового ринку енергоносіїв. Але не завжди країни, що володіють основними запасами енергетичних ресурсів можуть демонструють економічне зростання, іноді вони перетворюються на економіки, які орієнтовані на сировину. Незбалансованість використання та видобутку енергетичної сировини призводять до нестабільності національних валют майже всіх країн світу, що причиняє зростання глобальних проблем у світовій економіці.

Світовим регулятором та контролером цінової політики на нафту є Організація країн експортерів нафти (ОПЕК). Сьогодні в роботі організації беруть участь 14 країн, а саме Алжир, Ангола, Індонезія, Ірак, Іран, Катар, Кувейт, Лівія, Об'єднані Арабські Емірати, Саудівська Аравія, Нігерія, Еквадор, Габон та Венесуела. Двічі на рік у штаб-квартирі ОПЕК у Відні проводяться консультації між представниками організації. На подібних зустрічах приймаються рішення про підвищення або зменшення квот видобутку нафти окремих країн або всієї ОПЕК. Слід зазначити, що ці країни виробляють приблизно 40% світового видобутку нафти. Іншу велику частку у видобутку нафти займають такі країни, як США, Росія, Китай та Канада.

На кінець 2015 року та початок 2016 року ціни на нафту впали до рекордно низького рівня за останні 11 років. Причини цих коливань такі:

- попит та пропозиція. Майже весь видобуток нафти контролюється ОПЕК, яка в основному впливає на зміну цін на нафту. Метою ОПЕК є збереження стабільної ціни на нафту. ОПЕК прийняла на себе зобов'язання тримати ціни на рівні не вище 100 американських доларів за барель в майбутньому, однак у 2014 році ціна почала падати. Вона впала зі 100 доларів до 40 за барель. Зменшення ціни на нафту може бути спричинене низьким попитом в цих регіонах разом зі стабільною пропозицією з боку ОПЕК. А велика пропозиція нафти може призвести до їх різкого падіння ціни. Що негативно вплине на країни які постачають нафтові продукти іншим країнам;

- погодні умови та природні катастрофи. Це є ще одним з немало важливих факторів, що впливає на коливання ціни на нафту;

- політична ситуація. Політичний дисбаланс країн може привести до фатальних наслідків у всьому світі. Наприклад, в липні 2008 року ціна за барель нафти досягла рекордної позначки у 140 доларів. Причиною цього стало непокоєння споживачів через війну в Афганістані та Іраку;

- оскільки сировинні товари, якими є нафта та газ, на світовому ринку визначаються у доларах США, то зміцнення обмінного курсу долара до інших валют також є чинником зниження ціни нафти.

Зміна ціни на енергетичні ресурси суттєво впливає на економічну ситуацію країн світу, діяльність їх підприємств та купівельну спроможність населення. Вигідним для імпортерів з Європи, Індії, Китаю та Японії буде падіння цін на нафту, тоді як для таких експортерів нафти, як ОПЕК, країни Латинської Америки та Росія, цей варіант є не дуже сприятливим.

Падіння ціни на нафту дає змогу споживачам зменшити витрати коштів, які можна буде потім витратити на інші більш коштовні речі. Падіння цін на нафту скорочує витрати споживачів на транспорт.

Не останню роль відіграють нові джерела енергетичних ресурсів. Так, завдяки сланцевій революції темпи видобутку нафти протягом 2008–2016 років зросли в США з 5 до 9,3 млн. барелів за добу. Хоча відбувається падіння цін, цей бум все ж таки продовжується. Крім того, на ринок нафти вплинуло постсанкційне постачання нафти з Ірану.

На даний час країни-експортери нафтової продукції дотримуються планів щодо скорочення видобутку нафти. В кінці 2016 року країни ОПЕК домовилися протягом шести місяців скоротити видобуток нафти загалом на 1,2 млн. барелів на добу.

Висновки. Отже, світ намагається постійно контролювати та впливати на ціну такої сировини, як нафта, тому що серйозні коливання можуть призвести до не передбачуваних проблем світової економіки, а саме екологічних, соціальних, політичних, насамперед економічних. За рахунок стрімкого збільшення ціни на нафту імпортери будуть скорочувати обсяг купівлі сировини, а експортери – її видобуток, і навпаки. Одним важливим компонентом є регулювання обсягів видобутку в окремих країнах. Тобто, зараз США щоденно почали збільшувати свої запаси, таким чином, ОПЕК має правильно розподілити видобуток в країнах-учасниках, щоб ціна за барель не відчула сильних змін. Отже, не дивлячись на те, що «чорне золото» намагаються замінити альтернативними енергетичними джерелами, нафта поки що залишається одним з найголовніших ресурсів у світі, а також потребує постійного контролю та кореляції щодо вартості та видобутку.

Література:

1. Рейтинг країн-експортерів нафти за рівнем девальвації національної валюти [Електронний ресурс]: <https://finexpertiza.ru/press-service/researches/2017/rejting-stran-krupneyshikheksporterov-nefti-po-urovnyu-devalvatsii-valyut-iispolzovaniyu-zolotoval>.
2. План скорочення видобутку нафти країнами-експортерами. [Електронний ресурс]: <https://economics.unian.ua/energetics/1736631-krajinaftoeksporteri-dotrimuyutsya-planiv-schodo-skorochennyavidobutku-nafti.html>.
3. Румянцев А.П. Тенденції використання енергетичних ресурсів світової економіки. Стратегія розвитку України. 2016. № 1. С. 24–26. [Електронний ресурс]: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sru_2016_1_6.

Бовсуновська А., Левшина Л.

*«Фінанси, банківська справа та страхування», 4 курс
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»
Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри фінансів Захожай К.В.*

ОПОДАТКУВАННЯ ВИКИДІВ ПАРНИКОВИХ ГАЗІВ В АТМОСФЕРУ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОБІЛІЗАЦІЇ КЛІМАТИЧНИХ ФІНАНСІВ

На сьогоднішній день прагнення багатьох країн до підвищення рівня економічного розвитку в більшості випадків супроводжується численними екологічними катастрофами. Однією з них є зміна клімату внаслідок викидів парникових газів в атмосферу підприємствами, що спонукає до негайного пошуку шляхів розв'язання даної проблеми з метою запобігання масштабних негативних наслідків у разі її ігнорування.

Оподаткування є класичним фіскальним інструментом акумуляції кліматичних фінансів. З одного боку, воно дає можливість компенсувати негативний вплив окремої компанії на навколишнє середовище, знайти найбільш ефективний спосіб скоротити викиди у атмосферу та надати емітентові парникових газів чіткий сигнал стосовно розміру граничних витрат на їх скорочення, формує ініціативу щодо інвестування в дослідження та розвиток у сфері енергоефективності. З іншого боку, існують і негативні характеристики впливу таких податків в Україні: втрата міжнародної конкурентоспроможності компаній через додаткові витрати, нерівномірність розподілу доходів у суспільстві, їх відносно незначна частка у загальних податкових надходженнях і ВВП країни та відповідна обмеженість можливостей фінансування проектів.^[1]

Після тривалих дискусій у 2011 р. в нашій країні з орієнтацією на важку промисловість усе ж таки відбулося запровадження податку на викиди двоокису